

Nemški protektorati

Češka dobila začasno ustavo — Razglasitev protektorata tudi nad Slovaško — Karpatsko Ukrajino so le zasedle madžarske čete, a nena dokončna usoda vendarle še ni popolnoma jasna — Razne nasprotujoče si vesti

ČEŠKA JE DOBILA VČERAJ ZAČASNO PROTEKTORATSKO USTAVO, KI DOLOČA NJEN POLOŽAJ V OKVIRU NEMČIJE. OBENEM JE BIL IZDANO NEMŠKO POROČILO O PROTEKTORATU NAD SLOVAŠKO. KARPATSKO UKRAJINO SO ZASELE MADŽARSKÉ ČETE IN MADŽARSKA VLADA JE PO MINISTRKEM PREDSEDNIKU IN ZUNANJEM MINISTRU IZJAVILA, DA DOBI KARPATSKA UKRAJINA V OKVIRU MADŽARSKÉ NARODNO AVTONOMIJO. MADŽARSKI DRŽAVNI UPRAVITELJ HORTHY POTUJE V ZVEZI S TEM K HITLERJU. POLOŽAJ PA NITI GLEDE SLOVAŠKE NITI GLEDE KARPATSKÉ UKRAJINE SE VEDNO NI POPOLNOMA JASEN, KER SI RAZNE VESTI MOČNO NASPROTUJEJO.

HITLERJEVO POTOVANJE
PRAGA, 17. marca. Adolf Hitler je sprejel včeraj pred svojim odhodom iz Prage na Hradčanih praškega župana dr. Klápka, vodjo praških Nemcev dr. Pilznerja, zastopnika nemških podeželskih skupin Wawelko, generala Gajdo in bivšega prezidenta Hacho. Hitler se je odpočil nato čez Moravsko na Dunaj, dasi se je prvotno zatirjevalo, da obišče najprej Bratislavo. Kdaj bo šel Hitler v Bratislavo, še ni znano, ker se razni načrti anglo spreminjajo in zaradi tega položaj nikoli ni čisto jase.

PRAVNA PODLAGA PROTEKTORATA
PRAGA, 17. marca. Včeraj je bil podpisan na Hradčanih protektorat nad Češko in Moravsko. V uvodu naglašajo odločbo, da sta bili ti deželi tisoč let v okviru nemškega naroda. Z vključitvijo v umetno češkoslovaško tvorbo sta bili ognjišče stalnih nemirov. Nemčija je, hoteč odločno spremeniti razmere v srednji Evropi, izdala naslednje ukrepe za ureditev složnega sožitja prebivalcev teh krajev:

Češka in Moravska pripadajo nemškemu protektoratu. Prebivalci nemške narodnosti postanejo nemški državljani, ostali pa državljani češkomoravskega protektorata. Protektorat se upravlja sam, državno oblast izvalja v skladu s političnimi, vojaškimi in gospodarskimi potrebami Nemčije. Ta imenuje svojega protektorja s sedežem v Pragi. Protektor ravnja imenuje člane vlade, ji svetuje in lahko odklanja sklepe, ki so škodljivi državi. Zunanje zadeve protektorata zastopa Nemčija v skupnem interesu, zunanje zadeve Prage bo zagovarjal poslanik v Berlinu.

Nemčija bo ščitila protektorat, vzdrževala posadke in vojaške naprave. Za vzdrževanje notranjega reda bo lahko imel protektorat lastne enote, katerih opremo in število bo določila Nemčija. Promet, pošta, brzojav in carine bodo pod neposrednim vodstvom Nemčije, razmerje med marko in krono bo uredil rajli. Pozitivno pravo, veljavno danes na Češkem in Moravskem, ostane še dalje. Notranji minister Nemčije bo sporazumno z drugimi ministri uredil vse pravne in upravne predpise zasedenega ozemlja. Odlok so podpisali Hitler, nemški zunanji minister von Ribbentrop in notranji minister ter načelnik državnega kancelarstva. Razglasilo je bil tudi po radlu.

NEGOTOVA USODA SLOVAŠKE
LONDON, 17. marca. Nemški tiskovni urad je objavil včeraj, da je predsednik Slovaške dr. Tiso poslal Hitlerju brzojavko sledečee vsebine: »V popolnem zaupanju v Vas kot voditelja rajli in državnega kancelarja se slovaška država postavlja pod Vaše varstvo. Slovaška vlada Vas prosi, da prevzamete to varstvo.« Hitler je pa na brzojavko odpravil: »Potrdim prejem Vaše brzojavke in prevzamem v varstvo slovaško državo.« S tem v zvezi je Hitler odredil vkora-

kanje nemških čet na Slovaško, notranjemu ministru dr. Fricku pa naročil, naj sestavi listino o nemškem protektoratu nad Slovaško, ki bi bil podoben onemu nad Češko. Protektorat naj bi imel v svojih rokah slovaško upravo in notranjo varnost in carinsko unijo.

TISOVA BRZOJAVKA NAPAČNO RAZUMljena

Ko so nemške čete vkorakale na Slovaško, je pa predsednik dr. Tiso Hitlerja brzojavno opozoril, da njegove brzojavke ni bilo razumeti tako, kakor da želi Slovaška postati nemški protektorat, kakor je postala Češka in da zahteva v državo nemške čete. Pod zaščito ni mislil protektorata, ampak samo moralno zaščito v primeru potrebe. Obenem je opozoril, da za prehod čet ni bilo zaproseno. Z ozirom na to so nemške čete Hitlerja nadalje odpošiljale nemški čet na Slovaško ustavlil in zaradi tega tudi ni odpoval v Bratislavo, kakor je prvotno nameraval. Kako se bo sedaj to vprašanje rešilo, še ni znano, vendar je gotovo, da se vrše s slovaško vlado zadevna pogajanja.

POLJAKI ZASEDLI DEL SLOVAŠKE
VARŠAVA, 17. marca. Poljska vlada je poslala v Berlin nato glede Slovaške. BERLIN, 17. marca. »Völkischer Beobachter« poroča, da so poljske čete zasedle del slovaškega ozemlja do mesta Lublavi, ki je oddaljeno 12 km od poljske meje. Poljska je zasedla to ozemlje z namenom, da bi dobila besedo pri reševanju slovaškega vprašanja.

MADŽARSKO POROČILO O KARPATSKU UKRAJINI
BUDIMPEŠTA, 17. marca. Sklepa češkega generala Prehala, ki je razglasil sebe za nemškega generala in češke čete za del nemške vojske, Nemčija ni odobrila. Na podlagi pogajanj, ki so se pričela med Budimpešto in Berlinom, je madžarska vojska dobila nalog, da vkoraka v Karpatsko Ukrajino in jo zasede. Madžarske čete so po odhodu čeških čet, ki so se umaknile deloma na Slovaško, deloma na Poljsko, deloma pa v Rumunijo, nalezela le mestoma na odpor ukrajinske garde, ki pa zasedbe ni mogla preprečiti. Msgr. Vološin je z voditelji svojega režima in okoli 5000 Ukrajincev pobegnil v Rumunijo, kjer je zaprosil vlado v Bukarešti, naj romunska vojska zasede Karpatsko Ukrajino. Romunska vlada se je včeraj sešla k seji, na kateri je pa Vološin predlog odklonila. V Rumuniji je polkzastil neki Rusin atentat na Vološina, a ni uspel.

BEGUNCI V ROMUNIJU
BUKAREŠTA, 17. marca. Romunska vlada je zaradi naraščajočega vala beguncev iz Podkarpatske Rusije včeraj zaprla svoje meje. Po zadnjih vesteh je približno v Rumunijo nad 5000 beguncev, za katere so začeli graditi taborišča.

MADŽARI NA MEJI POLJSKE
BUDIMPEŠTA, 17. marca. Madžarske čete so na svojem napredovanju pri zasedanju Karpatske Ukrajine dosegle poljsko mejo.

VARŠAVA, 17. marca. Pri srečanju v Karpatih so se madžarske in poljske čete navdušeno pozdravljale. Častniki so imeli nagovore in poveljanci trenutke, ko sta Poljska in Madžarska dobili skupne meje. Pred madžarskim poslanstvom v Varšavi so bile sinoči velike manifestacije.

IZJAVE V MADŽARSKEM PARLAMENTU

BUDIMPEŠTA, 17. marca. Madžarski ministri predsednik grof Teleki je na včerajšnji seji poslanske zbornice sporočil sklep o zasedbi Karpatske Ukrajine in izjavil, da bo s to zasedbo konec gnezda neprestanih nemirov, ki ga je ta država predstavljala. S tem je vrnjeno Madžarski ozemlje, na katerem ima svoje življenjske interese in je tisoč let pripadalo madžarski kroni. Karpatska Ukrajina pa bo dobila v okviru Madžarske narodno avtonomijo. Enako izjavo je podal tudi zunanji minister grof Csaky. Uredba o avtonomiji bo izdana naknadno.

NEMŠKE ČETE NA MEJI KARPATSKÉ UKRAJINE?

DUNAJ, 17. marca. Po tukajšnjih informacijah so nemške čete zasedle Slovaško in že prispele na mejo Karpatske Ukrajine, katero so prekoračile. Hlinkova garda se je povsod pridružila nemškim četam.

HORTHY POTUJE K HITLERJU
BUDIMPEŠTA, 17. marca. Madžarski državni upravitelj Nikolaj pl. Horthy odputuje v Berlin na sestanko s Hitlerjem. Namen tega potovanja trenutno še ni znan, je pa verjetno v zvezi s Karpatsko Ukrajino.

ITALIJANSKI KOMENTARJI
RIM, 17. marca. Rimski tisk poudarja, da so se dogodki na Češko Slovaškem razvijali v popolnem smislu nemško-italijanskih napovedi.

ANGLEŠKA SPOMENICA V BERLINU
LONDON, 17. marca. Angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson je dobil nalog, da izroči nemškemu zunanjemu ministru memorandum, ki bo vseboval v glavnem isto kratek Chamberlainove in Halifaxove izjave v parlamentu. Angleška vlada hoče dobiti dalje od Hitlerja izjavo o njegovih bodočih načrtih. Na tukajšnjem uradnem mestu je znano, v katšnih okoliščinah je bil prezident ČSR dr. Hacha podpisal sporazum o protektoratu. (Po zagrebljem »Jutarnjem Listu«, 11. izdaja).

HENDERSON POKLICAN V LONDON
LONDON, 17. marca. Chamberlain je izjavil v parlamentu, da bo angleška vlada povabila v London angleškega veleposlanika v Berlinu sir Hendersona na poročanje o podrobnosti dogodkov v srednji Evropi, da si bo mogla ustvariti dokončno sodbo.

ODGODENA POGAJANJA
LONDON, 17. marca. Pogajanja med zastopniki angleške in nemške industrije (Nadaljevanje na 2. strani).

Zapiski

Konrad Henlein

Po zasedbi Češke je postal Hitler za političnega komisarja v Pragi dosedanjega suedskega vodjo Konrada Henleina. Njegova funkcija na tem mestu ostane do

organiziranja češke avtonomije, verjetno pa je, da bo postal tudi potem vrhovni politični komisar Nemčije v Pragi. Meščanskošolski učitelj Konrad Henlein je bil začetnik nemškega nacionalno-socialističnega gibanja v bivši ČSR. Vodil je svojo organizacijo do znanih karlovarkih zahtev in potem boj za odcepitev Sudetov. Ko so bili Sudeti priključeni k Nemčiji, je postal deželni vodja (Gauleiter) v novi pokrajini. Sedaj sedi zopet v Pragi in stopa tako ponovno v ospredje zanimanja svetovne javnosti.

Italija in zaščita rase

Italijanski državni podtajnik v notranjem ministru je poslal prefektom okrožnic z navodili, kako naj tolmachi zakon o zaščiti rase pri sklepanju porok Italijanov s tujci. Po teh smernicah se ne smatrajo za tujce Italijani, »ki so po poreklu doma na etničnem italijanskem teritoriju, čeprav ta v političnem pogledu ne pripada Italiji. Italijani so torej vsi prebivalci Nice, Korzike, Savoje, Malte in Dalmacije. Prav tako so Italijani vsi tuji podaniki, italijanskega porekla (Tunisi). Vsi, ki so tujeja porekla, čeprav so italijanski državljani, se smatrajo za tujce (Zidje).

Francija in znanost

»Delniška družba«, ki bi prevzela nase financiranje znanstvenih raziskovanj in žela od njih ves materialni dobiček, bi po desetih letih spravila ogromne dividende, je dejal slavni francoski učenjak Le Chatelier. Ecole Normale, visoka šola za prirodne nauke, na kateri je studiral tudi Pasteur, je stala leino milijon frankov, toda že sam Pasteur je prinesel njej in človeštvu neprimerno dragocenejšo korist. Francija žrtvuje skoraj 60 milijonov francov na leto samo za znanstvene izsledke. Na »Pasteurjev dan« je zbirka, ki jo je priredil pariški tisk, dala 14 milijonov frankov, sam dnevnik »Le Matine« je nabral tri milijone frankov. Francozi ne mislijo samo na obrambo domovine, temveč zahtevajo, da se državne datjave v znanstvene svrhe še povečajo.

„Bismarck“ — „Richelieu“

Ob priliki spuščanja 33.000-tonske križarke »Bismarck« v morje je Hitler obdobil dogodke, ki so bili »železnega kancelarja« po spretnem vodstvu nemške državne politike končno pustili osamljenega. Nemčija Adolfa Hitlerja da je sicer daleč od konservativnih načel Bismarcka, vendar je z zmago narodnega socializma dosegla cilj, ki si ga je postavil sam Bismarck: edinstvo države. Poimenovanje istozvone spuščene francoske križarke po državniku Richelieu spominja le na lepo preteklost, s katero nima današnja politika Evrope nobenih vezí. S tem, pišejo nemški listi, da je Hitler v svojem govoru poudaril načela nemške kolonialne politike, je poimenovanje križarke po Bismarcku, ki je bil dejanski početnik osvajanja prekomorskih dežel, dalekosežnejšega pomena od imena jeklenega francoskega tekmeča.

Maribor, 17. marca.

V zvezi z vprašanjem preureditve naše države se pojavljajo posebno pri nas Slovencih razni pomisleki, ki so predvsem gospodarskega in socialnega značaja. Že ponovno smo slišali v preteklosti in sedanosti o strahu, da bi preureditev po narodnostnih načelih spravila v nevarnost našo industrijo in zaposlovanje naših ljudi v drugih delih države. Tak strah smo opazili celo pri ljudeh, od katerih bi pričakovali več bistrovidnosti in poznavanja dejanskih razmer.

Ako si ogledamo nevarnost, ki naj bi nastala za našo slovensko industrijo, moramo ugotoviti že v začetku, da položaj te industrije prav sedaj ni rožnat in da ji grozi ravno od centralizma nevarnost počasnega shranja. Tendence centralizma je bila že splošna — spominimo se na le stališče nekdanjega načelnika Savčiča! — demontirati slovensko industrijo pod pretvezo bližine meje in jo prenesti dalje na jugovzhod. Ta tendenca ni ostala samo teoretična, ampak smo dejansko doživeli tako selitve, ki je pomenila za nas veliko gospodarsko in eksistenčno izgubo. Prav v zadnjem času slišimo skoraj vsak dan o novih namelih takih preselitvah, ki se pripravljajo deloma tudi že s tem, da se prenašajo sedeži vodstev v Beograd. Na drugi strani pa je po sedanjih praksah splošno onemogočeno vsako ustanavljanje novih industrij na Slovenskem, ker Beograd — od katerega je pri sedanjih ureditvah vedno odvisno — sploh ne da več novih koncesij in se brani celo odobritve dovoljenj za večje obrtne obrate, ki bi se udeležili z razvojem dvigniti v položaj industrije.

Takšno je sedanje stanje, preč obupno kakor kaj drugega. Docela neutemeljen je strah, da bi Srbi in Hrvati zaprli svoja tržišča za naše industrijske proizvode. Prvič ne more biti nobena ureditev naše države taka, da bi postavila na meje posameznih edinic carinarnice, drugič so pa tudi jugovzhodni kraji prav tako neizogibno navezani na nas, kakor smo mi nanje. Ako potrebujemo mi jugovzhod za prodajo industrijskih izdelkov, potrebuje jugovzhod nas za prodajo svojih agrarnih pridelkov, in prvi vrsti žita. Razen tega kupujemo mi tam ves sladkor, sol, razna olja, dalmatinska in banatska vina ter tudi vse mogoče specialne industrijske proizvode, za katere obstajajo tovarne izključno v Zagrebu, Beogradu itd. Ako preračunamo kaj, koliko in za kakšne vsote kupujemo jugovzhodni kraji pri nas v Sloveniji naše industrijske proizvode in kaj, v kakšnih količinah in za kakšne vsote kupujemo mi Slovenci potrebno blago na jugovzhodu, se nam pokaže precej izenačena bilanca. Bojko naših industrijskih proizvodov s strani jugovzhoda bi prizadel v enaki meri jugovzhod sam, ako bi mi mi v odgovor odrekli svoje nakupe.

Že to dokazuje, da so vsi takšni strahovi prazni. S tem, da bi o svoji industriji, njenem obratovanju in razvoju sami odločali, bi le pridobili. V takšnem primeru bi naše industrije niti ne mogli zavirati, zapostavljati ali celo demontirati. Kar pa velja za industrijo, velja še veliko bolj za zaposlovanje naših ljudi. Res je, da so desetstisoč Slovencev našli kruha na jugovzhodu države, toda to se je zgodilo v času, ko so naše ljudi tam potrebovali, ker svojih še niso imeli! Toda polagoma, in v zadnjem času celo zelo naglo, se tudi tam tako več število domačega državnega in zasebnega uradništva, raznih namestencev in delavcev, da ni več daleč čas, ko bo za nadaljnje zaposlovanje naš jugovzhod popolnoma zaprt. Nadprodukcijska uradništva in delavstva pri Hrvatih in Srbih bo kmalu tako velika, da bo pritiskala celo na naše ozemlje in pričela ogražati naše pozicije v sami Sloveniji. Sicer pa imamo že sedaj v nekaterih državnih panogah tudi na slovenskem ozemlju precej Srbov in Hrvatov.

S tem, da se zanašamo na zaposlovanje Slovencev na jugovzhodu, se naš zaposlitveni problem ne da rešiti niti v sedanosti, v najbližnji bodočnosti pa se bo dal zaradi navedenega še toliko manj. Ta problem se da rešiti izključno na ta način, da ustvarimo svojim ljudem sami doma nove življenjske možnosti. Te jim pa lahko ustvarimo z javnimi deli, vzpodbujitvijo sedaj nepodne zemlje za agrarno proizvodnjo, z ustanavljanjem nove

Francoski obisk v Londonu

POSVETOVANJA OB PRILIKI LEBRUNOVEGA OBISKA V LONDONU — FRANCOSKO IN ANGLEŠKO STALIŠČE DO NAJNOVEJŠIH DOGODKOV

PARIZ, 17. marca. S prezidentom Lebrunom potuje na uradni obisk v Londonu tudi francoski zunanji minister Bonnet, ki se bo sestal z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom k važnemu posvetovanju o mednarodnem položaju, kakor je nastal po razdelitvi CSR. Zadnji dogodki so v Parizu in zlasti v Londonu močno učinkovali in zdi se, da ne bodo ostali brez važnih posledic za nadaljnjo francosko in angleško zunanjo politiko. Glede usode ostankov CSR ne bosta ne Francija ne Anglija ničesar ukrenili, ker sta nad CSR napravili kriz že lani v jeseni. Točko bolj pa se hočeta pripraviti za primer, ako bi se podobni dogodki skušali pripraviti kje drugje, tam, kjer sta

direktno ali tudi indirektno, toda življenjsko zainteresirani. Tako Pariz kakor London smatrat zlasti Sredozemlje in južnovzhodno Evropo kot dve nedotakljivi točki. V tem smislu se bodo sukali tudi razgovori med Bonnetom in Halifaxom.

PARIZ, 17. marca. Naknadno se je izvedelo, da bodo spremljali Lebruna v Londonu tudi vsi trije vojaški ministri, a ni izključeno, da bo prišel vsaj ob koncu na posvet tudi ministrski predsednik Daladier.

PARIZ, 17. marca. Uradno se potrjuje, da je prejel ministrski predsednik Daladier povabilo angleške vlade, naj pride 21. t. m. v London.

Nemške želje v Romuniji

ZAGOTOVILA BI SI RADA VES ROMUNSKI PETROLEJ IN RAZNE POLJSKE PRIDELKE ZA P RIMER VOJNE.

PARIZ, 17. marca. Tukajšnji listi pišejo, da je uvedla Nemčija v Romuniji akcije, da bi dobila v svoje roke vso produkcijo petroleja in tudi vse izvirne nafte, ki bi se šele odkrili. Razen tega želi preorientacijo romunskega poljedelstva na ta način, da bi se omejilo sejanje koruze in povečalo sejanje ječmena in soje. Nemčija bi v tem primeru pokupila vse romunske proizvode, nudi pa plačilo na

ta način, da bi dala za romunsko blago 20% v tujih valutah, 80% bi pa poravnala z nemškimi industrijskimi proizvodi, predvsem s traktorji. Romunija na te nemške predloge še ni pristala, ker ji Nemčija dolguje za doslej dobavljeno blago še poldrug milijardo lejev Nemčija bi si rada zagotovila romunske dobave za primer vojne.

Pred kitajsko ofenzivo

ZBOROVANJE VSEH KITAJSKIH VRHOVNIH POVELJNIKOV V ČUNGKINGU. IZJAVA MARŠALA ČANGKAIJSKA.

ČUNGKING, 17. marca. Pod vodstvom maršala Čangkajjskega je bilo te dni tu posvetovanje vrhovnih poveljnikov vseh kitajskih armad, na katerem so bili sprejeti važni sklepi glede nadaljnje odpora proti Japoncem in pričetka velike kitajske ofenzive. Maršal Čangkajšek je izjavil v zvezi s konferenco, da so priprave za generalno ofenzivo v polnem teku in

so tudi že izdana vsa zadevna povelja, več pa ni hotel povedati, ker bi pomenilo vsako razlaganje izdajo tajnosti. Maršal veruje v popolni kitajski uspeh in ni pod nobenim pogojem pripravljen vkloniti se Japoncem ali pogajati se z njimi o kakšni kapitulaciji. Boj se bo nadaljeval tako dolgo, dokler Japonci ne bodo do zadnjega moža izgnani iz Kitajske.

Kredit za španske begunce

PARIZ, 17. marca. Zbornica je včeraj sprejela kredit 150 milijonov frankov za rdeče begunce iz Španije. Pred tem so nekateri desničarski govorniki ostro običali komunističnega poslanca Martyja, češ da je poslal v Španijo 11.500 krepkih mož, od katerih se je vrnila komaj tretjina. Ko je Marty stopil na govorniški oder, so desničarski poslanci zapustili dvorano. Marty je zahteval od vlade, da izpusti iz koncentracijskih taborišč Špance, vse one, ki hočejo ostati v Franciji, pa naturalizira. Parlament je predlog odklonil.

Skrb za varnost angleške trgovinske mornarice

LONDON, 17. marca. Pri včerajšnji proračunski debati o angleški vojni mornarici je izvestilec vojne mornarice Shakespear izjavil, da je odlično organiziran oboje sistem prevažanja hrane in surovosti za primer vojne, tako imenovani korvojski sistem. Nadalje je objavil, da je nad tisoč ladij angleške trgovske mornarice oboje sistem s protipodmorniškiimi topovi.

ANGLEŠKI PROTEST V SANGHAJU.

SANGHAJ, 17. marca. Angleška trgovinska zbornica v Sanghaju je vložila pri lokalnih japonskih oblasteh oster protest proti uvedbi nove japonske valute, ker so s tem prizadeti življenjski interesi Anglije na Kitajskem.

industrije itd. Vse to pa nam bo mogoče storiti le tedaj, ako bomo sami odločili o javnih delih, melioracijah in industrializaciji in ako bomo imeli za to na razpologo tisti kapital, ki se sedaj že 20 let oteka od nas, ne da bi dobili nazaj dosti več kakor samo uradniške plače in pokojnine.

Slovenci plačujemo sorazmerno največje davke v državi, državna podjetja v Sloveniji so vsa aktivna in krijejo celo

Novi nemiri v Siriji

BEIRUT, 17. marca. Dogodki na Češko Slovaškem so napravili na Arabce globok vtis. Sirsko-libanonski tisk prinaša obširne članke. Pri Džebel Drudu v severni Siriji je prišlo do ponovnih krvavih spopadov. Iz Damaska so poslali tja senegalske strelce. Splošno menijo, da se bodo Arabci uprli francoskemu protektoratu v Siriji.

ARABCI ODKLONILI

LONDON, 17. marca. Arabski delegati na palestinski konferenci so včeraj odklonili vse predloge angleške vlade. Pričakujejo, da bo zdaj Anglija sama končnoveljavno uredila palestinsko vprašanje.

HOLANDIJA NAROČA LETALA.

WASHINGTON, 17. marca. Holandska vlada je v Ameriki naročila 18 velebombnikov tipa Douglas za obrambo holandske vzhodne Indije.

ZVEZA TOKIO-FILIPINI.

TOKIO, 17. marca. Japonska vlada je sklenila, uvesti s 1. aprilom brzoparniško zvezo med Tokiomi in Filipini. Namesto treh dni, bo vožnja trajala samo en dan.

KARAMBOL V MELBOURNEJU.

MELBOURNE, 17. marca. Pri včerajšnjem trčenju med avtobusom in motociklom v Melbourneju je bilo ubitih 5 oseb, težko ranjenih pa 5.

ZOPET VPRAŠANJE GUAMA.

WASHINGTON, 17. marca. Včeraj je prezident Roosevelt od kongresa zahteval, da dovoli utrditev otoka Guame.

Nemski projektorati

NADALJEVANJE S PRVE STRANI.

V Düsseldorfu so bila včeraj nenadoma zaključena s splošnim sporazumom. Angleški delegati, ki bi se bili morali po programu odpeljati v Berlin k sprejemu angleškega trgovskega ministra sir Oliverja Stanleyja in S. R. Hudsona, so se vrnili v London. Ministra Stanley in Hudson sta namesto v Berlinu odpotovala v Varšavo in v Moskvo, od koder obiščata še nekatera glavna mesta držav severno-vzhodne Evrope.

BERLIN, 17. marca. Trgovinska pogajanja med Nemčijo in Francijo so odgojena. Francoska delegacija pod vodstvom trgovskega ministra Alphauda se je vrnila v Pariz.

KONFERENCA PRI HALIFAXU.

LONDON, 17. marca. Včeraj je imel zunanji minister Halifax daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Chamberlainom. Nato je sprejel Halifax francoskega veleposlanika in bivšega poslanika CSR. Pozneje je prišel v zunanje ministrstvo tudi bivši zunanji minister Eden in dolgo konferiral s Halifaxom. Eden je zahteval sklicanje državnega sveta.

SKLEP FRANCOSKE VLADE

PARIZ, 17. marca. Sinoči je bila seja francoskega ministrskega sveta, na kateri je bilo sklenjeno, da bo zahtevala vlada od parlamenta posebna pooblastila.

FRANCOSKI MINISTRSKI SVET

PARIZ, 17. marca. Pod predsedstvom Lebruna se je sestal včeraj ministrski svet na važno sejo. Razpravljali je večinoma o dogodkih v Češko Slovaški, zaradi katerih je vloženih doslej že deset interpelacij v parlamentu. Danes in jutri se bo francoski parlament posvetil češkoslovaškemu vprašanju.

DALADIERJEVO POSVETOVANJE.

PARIZ, 17. marca. Ministrski predsednik Daladier je imel včeraj v senatnem zunanje-političnem odboru tri ure trajajoče posvetovanje.

SPREJEMI V VARŠAVI

VARŠAVA, 17. marca. V Varšavo sta prispela angleški trgovinski minister Stanley in guverner Francoske banke. Zunanji minister Beck je sprejel francoskega, romunskega, madžarskega in litvanskega poslanika.

AMERIKI SKLEPI GLEDE CSR.

WASHINGTON, 17. marca. Kongresni zunanje-politični odbor je včeraj sklenil, da razveljavi trgovinsko pogodbo s Češko-Slov. Nadalje, da zahteva Amerika od Nemčije, da prevzame v svojo plačilno obvezjo češkoslovaški državni dolg Ameriki, ki znaša 8 in četrt milijarde dolarjev. Prav tako je bilo sklenjeno, da se ustavi vsako vkrcavanje blaga, ki je bilo namenjeno v Češko-Slovaško.

STALIŠČE POSLANICA CSR V WASHINGTONU.

WASHINGTON, 17. marca. Češko-Slovaški poslanik v Washingtonu je na zahtevo nemških diplomatskih zastopstev v Ameriki, da jim izreči poslanštvo in konzulato, odgovoril, da mora o tem dobiti lastnoročno pisani nalog predsednika dr. Hache.

IZJAVA AVSTRALSKEGA PREMIJERA.

MELBOURNE, 17. marca. Avstralski ministrski predsednik je včeraj izjavil, da je nad dogodki v Evropi razočaran.

AVSTRALSKO LETALSTVO.

MELBOURNE, 17. marca. Poveljnik avstralskega letalstva je izjavil, da je Avstralija svoje letalske sile letos potrojila.

BELGIJA PRIZNALA FRANCA

BRUSELJ, 17. marca. Vlada je priznala Francovo Španijo.

Borja. Curih, 17. marca. Devize: Beograd 10, London 20.67, Pariz 11.70, New York 441.50, Berlin 177, Milan 23.20, Bukarešta 3.37, Budimpešta 8.25, Solija 5.40.

Vremenska napoved. Lepo in hladno vreme bo najbrže še nadalje trajalo. Ponoči mrzlo, mestoma led.

Smučarska poročila

(Putnika, Maribor, 17. marca.)
Senjorjev dom: — 10, sončno, mirno, 20 cm pršiča, smuka odlična. — Peca: — 10, jasno, mirno, 20 cm pršiča na stari podlagi 60 cm, smuka odlična. — Možirski koča: — 6, jasno, mirno, 70 cm pršiča, smuka odlična.

Domači zapiski

Kako bo s političnimi zakoni

Sprjelo tega, da je narodna skupščina sprejela finančni zakon z nespremenjeno je lani uspešno došlo, da more vlada v sporazumu s parlamentarnim odborom nar. skupščine in senata izdati nove politične zakone, sklepajo beograjski politični krogi, da bo te zakone prinesla že sedanja vlada g. Cvetkovića, ki bi morala izpolniti s kakim resorom. Jasno je namreč, da koncentracijska vlada, o kateri se govori, tega ne bi mogla storiti, če bi v njej sodelovala tudi SDK, ki je kakor znano iz načelnih razlogov proti sodelovanju s sedanjo narodno skupščino. Osnovanje parlamentarne odbora za izdelavo političnih zakonov smatrajo v političnih krogih zgolj kot ukrep za čim hitrejšo in lažjo uveljavitev teh zakonov. Ta odbor, pooblaščen od plenuma, bo namreč glasoval v lastni kompetenci in ne bo, kakor je to poprej delal zakonodajni odbor, samo podal poročilo plenumu. Verjetno bodo v ta odbor prišli tudi člani radikalne in zemljoradničke stranke, ki bi zastopali obenem zahteve izvenparlamentarne opozicije.

Čimprej prenehati s preteklostjo!

V izvlečku o mnenju pariških in londonskih listov o hrvatskem vprašanju piše »Obzore«: Brez odloga je treba čimprej pristopiti k temeljitim pripravam za dokončno rešitev hrvatskega vprašanja, ako se res hočejo odnosi med Srbi, Hrvatmi in Slovenci postaviti na nove, čvrste temelje. Dvajset let hegemonistične politike je ustvarilo v hrvatskem narodu takšno psihološko razpoloženje, da je zadnji čas, da se naglo in temeljito preneha s preteklostjo. Situacija v svetu je zelo nesigurna in vsako zavlačevanje glede hrvatskega vprašanja lahko dovede do stanja, ko ga na miren način ne bo mogoče več rešiti...

Ni nam treba Arhimedov

Dvajset let so se pri nas ustvarjali najrazličnejši načrti, kljub propadlim ideologijam se še vedno najdejo ljudje, ki trdijo, da je treba ohraniti stare ideje in poiskati le nove metode. Nobene metode ne bodo hrvatski narod odvrnile od cilja, ki si ga je zastavil. Hrvati so bili in ostajajo narod, s katerim se ne more postopati kot z objektom. Treba je, da vedo to vsi, pravi »Hrvatski dnevnik«, ki še zmerom pojo staro pesem in kujejo iste načrte, ne videč, da gre življenje svojo pot.

Banovine dr. Mitorada Nedeljkovića

V mesečniku »Bulletin« razlaga imenovani gospodarski strokovnjak Belgijskem pomen banovin in prihaja do zaključka, da je beseda »ban« srbskega izvora... Ban je to kasneje imeli tudi Madžari in Hrvati. Jugoslavija je bila razdeljena na devet banovin zato, da ni bilo treba ustanoviti za Hrvate neodvisne banovine. »Hrvatski dnevnik« je dr. Nedeljkovića hvalil za to odkritje, »saj je Beograd stalno zatiral, da so bile vprav banovine ustvarjene v zadoščenju Hrvatov...«

Afere so rodile amandmane

Tiste tri škandalozne beograjske afeze (črna borza, sleparstva z znankami v korist slepih deklet in invalidov) so našle dočaj odmeva tudi v narodni skupščini. Poslanec Nedeljković Savić je zahteval kratkoročno smrtno kazen za vse take tipe, kakor so jih razkrile te afeze. V finančni zakon pa sta bila unešena dva nova amandmana, po katerih je minister za soc. politiko pooblaščen, izdati uredbi, s katero se uvaža stroga kontrola nad delovanjem humanitarnih in prosvetnih društev; nadalje po ministrski svet izdati naredbi z zakonsko močjo o pobujanju tihotapske trgovine z devizami, valutami, vrednostnimi papirji itd.

Božar je v Balkanski sporazum

Zastuge Kjoseljanova so, da je prišlo med Jugoslavijo in Bolgarijo do večnega prijateljstva, piše carigradski list »Vahite«. »Prične odnosa teh dveh držav je treba izvesti na vsem Balkanu. Pristop Bolgarje k Balkanskemu sporazumu je skoro gotova stvar, politični dogodki zadnjih dni postavljajo balkanski narodni ideal, da skupno branijo svoje meje...«

Nov ce

Na obisku pri prijaznih Laščanih

Prijetna nedelja v Laškem. Vseposredni znanzi iz otroških let. Znanci, s katerimi sem pred leti še skupaj v šolah hlače trgali, so sedaj naročniki »Večernika«, ki ga kot objektivnega javnega glasnika kar ne morejo več pogrešati. Pravili so mi, da so že dolgo pogrešali list, ki bi ne oziraje se na levo in desno bičal to, kar je potrebno, in podpiral zopet ono, kar je v interesu kraja in prebivalcev.

Se do nedavnega je bilo Laško pravo sršenovo gnezdo političnih spletkarij z vseh strani. To nezno stanje je nekoliko popustilo, nihče pa še sedaj ne vidi perečih socialnih, gospodarskih in kulturnih problemov, ki jih ima Laško. Pohvaliti je treba osebo iniciativno in uspešno. G. Ludvika Gerkmana, ki je v zapuščenem Laškem osnoval lepo e razvijajočo tekstilno industrijo »Lavas«. Od te industrije živi precejšnje število siromašnih laških družin, ki bi sicer zaradi brezposelnosti morale trpeti veliko pomanjkanje. Zvedel sem, da namerava lastnik v doglednem času tovarno precej povečati in obrat izpopolniti, tako da bo

zaposlenih še precej novih delavcev-domaćinov. Podčrtati je tudi treba, da laška tekstilna tovarna dela brez tako zvalih »menadomestljivih« tujih strokovnjakov. Lepo že posluje tudi Gostilničarska pivovarna v Laškem, ki se bo tudi kmalu izpopolnila. Zgradila bo poseben oddelek za izdelovanje slada, ki ga mora sedaj še uvažati iz tujine. Gospodarsko življenje je torej na najlepši poti razvoja. Drugače je z društvenim življenjem. Tu naj ne odločajo osebnosti, v društvi ni mesta za osebna razračunavanja. »dno Sokol gre v tem pogledu ravno pot, ki je zato tudi zelo uspešna. Drugače pa je z Gasilskim društvom, ki naj bi delo nad imetjem in življenjem Laščanov. Opažati pa je, da se razmere že izboljšujejo.

Laščani se že pridno pripravljajo na novo letoviško sezono. Vseposred se čisti, snažijo se stanovanja in pripravljajo se sobe za tuje. Kakor kažejo prilike, bo letos precej živahna kopališka sezona.

Drugi največji spomenik padlim vojakom

SPOMENIK BO IZDELAL KIPAR IN AK. SLIKAR LOJZE ŠUŠMELJ. — SPOMENIK BO PREDSTAVLJAL PERZONIFICIRANO VOJNO VIHRO.

Ob priliki lanske proslave Rdečega križa v Selnici ob Dravi je bila sprožena zamisel, da se postavi padlim vojakom selniške občine dostojen spomenik. Odbor Rdečega križa se je resno poprijel akcije ter je izdelal proračun, ki se ujema z denarnimi prilikami občine in njenih občanov. Drugo je vprašanje osnutka in tretje vprašanje prostora.

Glede osnutka se je odbor Rdečega križa obrnil na tamkajšnjega domačina kiparja in akademskega slikarja Lojzeta Šušmelja. (G. Lojze Šušmelj je letos kmetoval pri osnutku za spomenik kralja Aleksandra v Mariboru ter je bil njegov osnutek tudi nagradjen.) Šušmelj je izdelal osnutek kipa padlim vojakom. Na 3 in pol metra visoko, ženska figura, ki predstavlja personificirano vojno vihar. Trčevo preko mrtvega vojaka. Celotna višina spomenika bi bila potemtakem 5,20 metra ter bi bil spomenik drugi naj-

večji spomenik padlim vojakom v Sloveniji. (Največji je delo ak. kip. Francea Kralja v Dobrni polju, kateri meri 7 metrov.) Podstavek bo iz železobetona ter obložen na rustikalni način z domačim kozjaškim kamnom, dočim bo figura vilita iz umetnega kamna.

Tretje je pa vprašanje prostora. Selnica ima pred cerkvijo idealen trg, ki je kakor nalašč ustvarjen za spomenik. Zaradi določitve prostora je društvo povabilo iz Ljubljane prof. Fr. Kralja, ki si je preteklo nedeljo komisijsko ogledal prostor in ga s pomočjo šablone tudi dočel. Našel se je prostor, kjer bi se spomenik s svojo višino močno odrazil od kozjaškega ozadja.

Želja ne samo selniške ampak vse slovenske javnosti je, da se odstopitev prostora uredi na zadovoljiv način, da bo lep vojaški spomenik delal čast obsejnemu kraju.

Umazane židovske špekulacije pod krinko človekoljubnega društva

POLJSKI ŽID OSLEPARIL ZA 5 MILIONOV DIN HUMANITARNO DRUŠTVO.

Te dni je beograjska policija aretirala poljskega žida Josipa Šojheta, ki je neko humanitarno društvo v Beogradu osleparil za pet milijonov din. Poleg tega je Šojhet poim svojih poverjenikov pobiral prispevke za neki spomenik ter tako zbral 1.750.000 din, ki jih je porabil za svoje namene. Ker ni imel poštenega dela, živel pa je nad vse razkošno, so

postali na žida pozorni. Policija se je pričela zanimati za njegovo življenje in preiskava je dala presenetljive rezultate. Ugotovljeno je, da je Šojhet plačeval nekatere člane uprave humanitarnega društva, pri katerem je imel okoli 80% čistega zaslužka. Preiskava se nadaljuje in izgleda, da bo aretiranih še več drugih oseb.

Samomor na Tezmem

Danes ob 2. uri jutraj se je v svojem stanovanju v Maistrovi ulici 13 na Tezmem v samomorilnem namenu ustrelil 66-letni delavec Splošne stavbene družbe Jernej Ačko. Bil je na mestu mrtve. Njegova žena je izpovedala, da se je že par mesecev bolni mož kmalu po polnoči zadel v svojo spalnico, dočim je bila žena v kuhinji. Nekaj časa nato je slišala strel. Poklicala je sosedo, ki so vdrli v sobo in našli Ačko že mrtvega. Imel je prestreljeno čelo. V prostovoljno smrt je šel zaradi dolgotrajne bolezni.

Dvojne kosti »Junaka iz Like« že sedaj mika o razne muze e

Naš najstarejši in najboljši atlet Marjan Matijević slavi te dni svojo 62. letnico. Kot najmočnejši človek v naši državi je povsod znan pod imenom »Junak iz Like«. Boril se je vse svoje življenje po raznih naših in tujih arenah, pa ga dolej še nihče ni mogel premagati. V ročbojbi je nepremagljiv. Še sedaj ponuja atlet Marjan onemu, ki ga premaga, vseh svojih 18 dragocenih odlikovanj iz raznih držav in vsa dragocena darila. »Junak iz Like« ima dvojne kosti, kar so

zdravniki ugotovili potom retgenske preiskave. Za njegove kosti se zanimajo razni naši in tuji muzeji, ki mu že sedaj ponujajo za dvojne kosti precejšnje vsote.

Delovni program ptujskih gasi cev

Med raznimi v Ptuj delujočimi društvi se posebno opaža smotno delo gasilcev. Na zadnjem članskem sestanku so si postavili precej obširen program za bodoče leto. Nne 23. aprila t. l. bo gasilska četa priredila vsakoletno veliko tombolo, tokrat v povečanem obsegu. Glavni dobitki bodo: 1 motorno kolo, 5 dvokoles, sobna oprema, 1 vol in 10 drugih tombol. razen tega pa še 600 lepih dobitkov. — 4. junija bo v Ptuj delni župni zlet Gasilske župe Ptuj. Popoldne bo nastop gasilcev s prostimi vajami, ki so za leto predpisane za gas. kongres. nadalje tekma rojev in posameznikov. Zmagovalci prejmejo praktična darila. Na programu ima četa tudi gasilsko-tehnična predavanja obvezno za vse članek vsak tork. Vsak petek pa vaje in nastop. Četa se pripravlja tudi na dostojno proslavo svoje 70-letnice, ki bo drugo leto.

o. Puške v cerkvenem stolpu. Po tragediji lovškega čuvaja Odlazka v Zagorju nad Dolami so orožniki polovili več divjih lovcov, ki so soudeleženci umora vestnega lovškega čuvaja. Divji lovcvi so orožnikom pokazali skrivališča za orožje. Eni so imeli puške in munijske v drevesnih votlinah, drugi pa celo v cerkvenem stolpu. Vse puške so zaplenjene.

o. Polovična voznina je dovoljna za obrtno razstavo v Ljubljani od 7. do 17. oktobra, za razstavo v Celju od 29. junija do 10. avgusta in za obiskovalce prekmurskega tedna od 18. do 26. junija v Murski Soboti.

o. Gradnja ceste Zagreb—Ljubljana. Kmalu bomo dobili eno najvažnejših cestnih zvez Zagreb—Ljubljana. Del ceste na hrvatski strani je že dograjen, sedaj pa se bodo pričela cestna dela pri Bregani. Nova cesta bo šla skozi najlepše kraje Posavja.

o. Naše kokoši tihotapijo v Postojno. V okolici Rakeka so zadnje čase tatvine perutnine na dnevnem redu. Oblasti so uvedle strogo preiskavo, ki je dala presenetljive rezultate. Tatovi so zaklano perutnino tihotapili preko meje v Postojno. Na delu je dobro organizirana tihotapska družba.

o. Sam je izdeloval smodnik in ga prodajal. Te dni je orožniška patrula v Ljubljani pri Gorenji vasi ustavila 25 letnega zidarskega pomočnika Pavla Kosa, ki je imel velik nahrbtnik na ramah. Orožniki so ugotovili, da ima v nahrbtniku okoli 60 kg smodnika. Kos je priznal, da je smodnik sam izdeloval iz žvepla, oglja in neke vrste solitra. Preiskava se nadaljuje.

o. Pomanjkanje učnih moči na Pragerskem. Na osnovni šoli na Pragerskem je že par mesecev pomanjkanje učnih moči. Izpopolniti je treba razrede ter razbremeniti sedanje učne moči, ki so skoraj ves dan zaposlene.

Celle

c. Drago pravljanje. Posestnik N. I. iz celjske okolice je zapravljal že 30.000 din. Včeraj se je moral zagovarjati, da je spet oklevetal sosedo, češ da je ta na sodni lažno pričal. Po tolikih pravih je včeraj obljubil, da se ne bo več zaril in bil obsojen na 420 dni globe.

c. Z vrelo smolo se je polil v tovarni Meška 20-letni ključ, pomočnik Slavko Mušej in dobil težke opekline po glavi in rokah.

c. Umrla je v bolnišnici 52-letna dnarica Marija Škrubej iz Bukovžlaka.

c. Izpiti za vozače motornih vozil za območje celjske policije in laški okra, bodo 23. t. m.

c. Jadranska straža sklicuje za danes ob 20. v mali dvorani Narodnega doma 10 občni zbor.

Ptuj

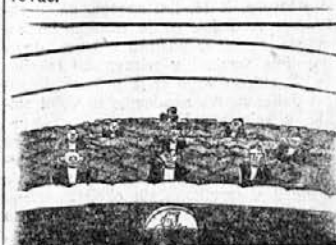
p. Danes priredi emigr. društvo Gorica v Ptuj koncert pevskega društva »Jadrana« iz Maribora.

p. Soloiško društvo v Ptuj vabi članen in naraščajnike v nedeljo na sejo, na kateri si bodo porazdelili društveno delo.

p. iz bolnišnice. Sem so prepeljali Vinčisa Feliksa, 18-letnega kočarskega sina iz Kungote. Zlomil si je dvakrat desno roko.

n Split dobi gledališče. Država je odobrila 700.000 din za gledališče v Splitu, ki je bil doslej kljub številnemu prebivalstvu brez nje. Gledališče bo odprto že s prihodnjo sezono, aprila pa bodo začeli z urejevanjem zgradbe in najemanjem osebja.

n. Kmetje razstavljaio. V Čačak so prišli hrvatski kmetje slikarji, da razstavijo svoja dela. Iz Čačka bodo odšli v Požarevac.

Nogometno moštvo v gledališču.

Maribor

Godovno vezilo Studencev vsem Jožicam, Jožetom, Pepcam in Pepetom

PREUREJEN PROSTOR PRED CERKVIJO ZA LETOSNJE JOZEFOVANJE. — NOVA RAZMESTITEV STOJNIC. — PRIREDITEV GASILSKE CESTE. — RADIO REPORTAŽA O JOZEFOVANJU.

Vsako, ki se ni bil od lanskega Jožefovanja v Studenci, se bo letos začel preurejenemu prostoru in regulaciji, ki jo je izvedla studenska občinska uprava pred cerkvijo. Kapucinski hlev sredi cerkvenega trikotnika — v časopisju tolikokrat grajana sramota, je izginil. Občina je z velikimi gnotnimi žrtvami odstranila cerkveno gospodarsko poslopje in postavila novo na samostanskem dvorišču. Iz njive in vrta je na prostoru, ki je planiran za trg uredila obsežen in reprezentativni prostor.

Motil je še kos prejšnjega samostanskega vrta, ki se globoko sili v tržni prostor. Na veliko občo škodo pa se več ni dalo dobiti ter se bo morala sedanja pot od Slomškove ulice zapreti in prekopati za vrta, pot k Izvirkom pa bo napeljana v loku ob robu vrta. Tu bo občina postavila betonsko ograjo, ob poti k Izvirkom pa na skritem prostoru javno stranišče. Regulacijski načrt mestne občine sicer zahteva na poti od Aleksandrove ceste k cerkvi monumentalne stopnice, ki bodo pa ostale za zdaj samo še sanje bodočnosti.

Novost, ki jo uvaža letos za Jožefovo

studenska občina, je nova razvrstitev stojnic. Vsa prejšnja leta so stojnice na obeh straneh Aleksandrove ceste ovirale promet ter povzročale gnečo. Pretepanje s kuhinjskimi je privabilo razne temne elemente, ki so v splošni zmedzi znali preizkusiti žeparske umetnosti. Letos je okrajni odbor postavil stojnice ob banovinski cesti Maribor - Studenci prepoval. Stojnice bodo smele stati le na novo preurejenem tržnem prostoru pred cerkvijo, cirkusi in vrtljaki bodo smeli stati tudi na dvorišču, dočim bo morala ostati cesta popolnoma prosta za prehod. Okrajno načelstvo bo vse prestopke te cestnoprometne uredbe kaznovalo z občutnimi denarnimi globami.

Zadnji preureditev bodo tisočeri obiskovalci letošnjega Jožefovanja z veseljem pozdravili; saj je v neposredni bližini cerkve na razpolago dovolj prostora za približno 100 stojnic.

Na predvečer Jožefovanja bo gasilska četa priredila pester spored Jožefovega veselja. Ves gasilski dom bo preurejen v pravi gasilski prater.

Radialna postaja v Ljubljani pa pripravlja reportažo o Jožefovanju.

Bivši muzej — policijska kasarna

Te dni bo mestna občina pričela preurejati poslopje bivšega muzeja v policijsko kasarno. Preurejevalna dela bodo opravljena v etapah. Do konca junija se bo v nove prostore preselilo 30 stražnikov, kasneje pa bodo pripravili prostor še za 20 stražnikov. Kljub temu nova policijska kasarna ne bo dovolj velika in bo morala policija še nadalje ob-

držati stanovanjske prostore v Židovski ulici. Prav tako ne bo v novem poslopiju prostora za policijsko poveljstvo, ki bo še vnaprej ostalo v Gasilskem domu. Zato pomeni preureditev bivšega muzeja v policijsko kasarno samo delno rešitev tega vprašanja in bo moral Maribor kmalu zopet skrbeti za stanovanjske prostore policijskih stražnikov.

Žgoče vprašanje mladinske vzgoje

Na Ljudski univerzi je predaval v okviru materskega tečaja zdravnik dr. Marin »O spolni vzgoji otroka od rojstva preko pubertetne dobe. Prostor ljudske univerze so bili docela naplajeni, da so morali ljudje stati.

Spolnost je bistven del našega telesnosti in duševnosti. Spolna vzgoja je ena najdelikatnejših ter spada v družino. Najvažnejša pri otroku je čistoča. Otroku je treba dati vedno stvaren odgovor, če se zanima, od kod je itd. Nadalje je potrebna pri vzgoji največja doslednost, starša morata biti enaki misli. Otroku se začne zanimati za ta vprašanja že s četrtilim letom; najboljši je naravoslovni način vzgoje.

Pubertetna doba, ko začnejo delovati

spolne žleze (menstruacija in polucija), lahko pusti posledice za vse življenje. S pravilno spolno vzgojo vzbudi otroku spoštovanje. Najbistvenejša je skupna vzgoja obeh spolov, čim večje pregraje so med obojema spoloma, tem slabše je na priliko za šolo. Nevarnost pri strogo ločenih je vedno večja. Potrebna je naravna skupna vzgoja otrok. Tudi starši se naj pred otroci ne zaklepajo, da ne vzbujajo radovednosti. Otroka je treba prirediti o popolni enakovrednosti obeh spolov. Pretirana spolna vzdržnost pri mladih ljudeh je nesmiselna, enako nesmiselno zatiranje erotičnega spolnega občevanja. Prvo hrepenenje spola po drugem spolu je najlepša doba v življenju.

Kultura

Zdravnikova odiseja

Clan Rockefellerjeve ustanove dr. Victor Heiser, je napisal 500 strani debelo knjigo »L'extraordinaire odyssee d'un médecin«, ki jo je lani dal na svetlo Gorrea v Parizu. Naš lečnik izredno živo predočuje svojo mladost, ki se je začela s polomom: rodno mestoce Johnstown v državi Washington je zalila poplavljen, ki mu je potopila starše in ga pustila brez počenega groša. Mladi mešan je moral jezik pokazati študiju ter iti za vajenca, svinečarja. Nato se je vrgele na tesarstvo. Čuteč umske sposobnosti, se je zdaj odločil za inženirja mehanika. Ob prostih urah se je gugal na vse kriplje. Z 18. leti spozna, da je zabredel: medicina ga je nazarenila, zamikala. Prišel je požirati »špele«, da je nazadnje smuknil v zdravniško fakulteto. Z jekleno voljo si je priboril doktorat Jeffersonove akademije in dobil službo v bolnišnici Lakenau.

Hitro je spoznal, da se mu ne prilega mirno delo v ameriškem mestecu. Natečaj v pomorski bolnišnici, ki se ga je udeležil v tragikomičnih okoliščinah, mu je odprl vrata v svet. Ko je nekaj časa nadziral zdravstveno stanje doselencev, so ga po špansko-ameriški vojni poslali

na Filipine, kjer je v higieni vladala prvo vrstna malarnost. Heiser je ostal na tem otočju 20 let ob krajših ali daljših dopustih. Ondi je dovršil organizacijsko delo, vredno čarovnika.

Komaj se je izkrcal, je imel novi zdravstveni svetnik guvernerja v Manili krotiti obnem 6 epidemij, ki so po te blaženi deželi razjasile od Adamovih časov in pobrale vsako leto na tisoče domačinov. Te srčkane bolezni so: kuga, kolera, črne koze, gobe, malinovka (frambesia, rdeči izpuščaji po koži), slabokrvnost (ankylostomia, povzročena krivost črv). Simpatični sesterici lahko dodaš močvirsko mrzlico ali malarijo, krvavo križo (dysenterie ambienne) in še kako drugo nečisto ali nadožnost. Takoj je prišel ugumati, da je njegov glavni sovrag — neverjetna malobrižnost urojenec: živel je v nesnagi vseh nesnag; prepuščani, da je zdravilstvo zgolj preteza yankeeskemu imperializmu, so Filipinci kljubovali kot en mož Heiserjevemu naporom.

Jedro zdravnikove odiseje tiči v orisu sanitarnih potočkov, od katerih je eden nenavadnejši od drugega. Čeprav mu je Manila glavni stan, vendar je

Zadrega zaradi domovinske pravice

ŠTIRJE ŽIDJE PONUJAJO STUDENCEM PO 20.000 DIN. CE JIH SPREJMEJO ZA SVOJE OBČANE

Zaradi evropskih dogodkov zadnjega časa postaja židovsko vprašanje vedno bolj napeto. Židom in njihovemu kapitalu postajajo tla v srednji Evropi vsejaka prevročja ter iščejo držav, kjer bi lahko nadaljevali svojo trgovsko podjetnost nemoteno.

Tako smo izvedeli, da so se štirje židje

potegovali za občanstvo studenske občine. Izjavljali so se, da ne igra denarno vprašanje pri njih nobene vloge ter ponujali med drugim občini vsak po 20.000 dinarjev.

Primer pri naših občinah najbrže ni edinstven ter se bo še gotovo skušal ponavljati po dogodkih zadnjih dni.

m. O prevratni dobi na Štajerskem in v Prekmurju predava danes zvečer ob 20. v dvorani Zadrage banke ravnatelj in arhivar prof. F. Baš.

m. Mariborski slikarji so zborovali. V sredo zvečer je bil občni zbor Zdruga slikarskih mojstrov in sorodnih strok. Zborovanje je vodil predsednik g. Jakob Senekovič, ki je bil ponovno izvoljen na čelo nove uprave.

m. Prepovedano predavanje. Okrajno načelstvo je prepovedalo predavanje župnega provizorja g. Lamprehtja, ki ga je nameraval imeti snoči na Ljudski univerzi v Studenci. Namesto njega je predaval nato sodni svetnik dr. Travner »O židovskem vprašanju«.

m. Odpovedan humoristični večer. Zaradi zadnjih dogodkov v CSR se v Delavski zbornici ni vršil humoristični večer, ki ga je priredila »Vzajemnost«. Došlo delavstvo je vzelo odповod z velikim razumevanjem na znanje.

m. Srednješolska predavanja v muzeju. Prof. Baš je v novih muzejskih prostorih uredil zgodovinska predavanja za srednješolce.

m. Dr. Scherbaumovo posvetilo v domačih rokah. Te dni je bilo v Rogozi in Bohovi prodano veleposvetilo dr. Fr. Scherbauma. Kupil ga je z vsem živim in mrtvim inventarjem zagrebški tovarnar Vladislav Čerč za 2.425.000 dinarjev.

m. Cigave so električne baterije. Dimnikarski mojster Viktor Felker je v Dalmatinski ulici našel 20 elektriških baterij. Lastnik jih dobi na policiji.

m. V Ribnico bo vozil v soboto popoldne ob 15. uri z Grajskega trga poseben avtobus za smučarje. Vozna cena tja in nazaj 35 din. Udeležbo je prijaviti do sobote popoldne v trgovini Sport-Divjak na Glavnem trgu, tel. 27-12. Pri Senjorjevem domu je še 60 cm odličnega prišla!

m. Ljudska univerza. Danes v petek ob 20. uri predava dr. Mirko Deanović, univ. prof. iz Zagreba, o »Božanstveni komediji«.

* Narasčajoči odsek Sokola Maribor. Matice priredi v soboto ob 20. v Sokolskem domu akademijo. — Predprodaja vstopnic pri »Putniku«.

* Podružnica »Zveze gospodinje v Mariboru« vabi gospodinje na občni zbor, ki bo v petek, 17. t. m., ob 20. uri v »Vesit«.

Na dnevnem redu so odborova poročila, volitve in slučajnosti.

* Jutri bo v Narodnem domu Jožefovanje, združeno s proslavo g. Jos. Laha. Vsa se te prireditve lahko udeležijo. Sodelujoča društva: »Nanos«, »Kobanc«, »Planica-Pekre«, pevski zbor pekovskih mojstrov ter društvo »Jadrane«. Vstop prost.

* Letošnje novo bok pivo pivovarne »Union«, Ljubljana, izdelano iz specialnega slada, je že v prometu. Ne zamudite prilike, ga okusiti, in prepričati se boste sami o izborni kakovosti.

* Ure in zlatina, tudi na obroke brez zvišanja cen, pri M. Ilgerjev sin, Juvelir, Gosposka 15.

* Halo, domače kolone! V nedeljo, 19. marca, v gostilni »Triglave«, Sp. Kungota. Vabljeni Jožki, Jožice in ostali, ki si želijo domačih klobas, jeteric, krvavic in drugih, kakor tudi prijetne domače zabave s koncertom itd. Se priporoča in vabi gostilničarka Filolt.

* Vse Jožice in Jožete opozarjamo, da lahko svoj god praznujejo na Jožefovanju, ki bo v soboto v vseh prostorih Narodnega doma. Obnem bo proslava 70-letnice rojstva zaslužnega in nesebičnega narodnega delavca g. Josipa Laha. Vabimo vse narodno čuteče občinstvo, da se v soboto udeležijo te prireditve polnoštevilo.

Nočna lekarniška služba: lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul., tel. 28-12; lekarna pri Anžu varhu, Aleksandrova cesta, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. »Ena noč v mahu«. Vesela opereta, pesmi, revija, ples. Marika Röck, Viktor Stahl.

* Esplanada-kino. Do vključno petka francoski velenim »Poštarijeva hiša, Slede »Zena na razpotju« z Magdo Schneider.

* Kino Union. Do vključno ponedeljka »Nekje v Tibetu«, senzacijski, fantastični film z Ronald Colmanom.

* Zvočni kino Pobrežje. 18. in 19. marca prekrasni film »Zlati kodrčki« s Shirley Temple.

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprto.

Sobota, ob 20.: »Prodana nevesta«. Red B.

Nedelja, 19. marca, ob 15. uri: »Partija Sahas«. Znižane cene, Zadržlj. — Ob 20. uri: »Vse za šalo«. Znižane cene.

protikužni borec obiskal vso Azijo, ekvatorsko Ameriko, Pomilje in južno Evropo, torej vse dežele, koder rogoviljo tropske uime in kjer so si želeli njegovih neprecenljivih izkustev. Spotoma je opazoval kraje in običaje in povedal obilo pametnega. Kadar je opis že tak, da se nam začne gubiti, zaseje srečno zgodbo, ki nas zopet priklene na njegovo pripoved, na pr. o združenodržavskem mislonarju, ki je prišel na Filipine oznanjat prohibicijskemu tamkajšnjim govcem in se ne vedoč odčelal z viskijem. Navzlic svoji veselosti zna ljudem zabeliti prav pikre resnice na pr. nizozemskim sadilcem, ki so dolga leta povzročali smrt tisočim, ker so navliali cene kininu. Citiranje Heiserjevih spominov je pravi lek za dušo. N. K.

k Uspeh Miheličeve razstave. V Ptuj je, kakor smo obširno poročali, razstavljal nedavno akad. slikar prof. F. Mihelič. Razstavo je obiskalo nad 600 ljudi in slik je bilo prodanih za nad 10.000 din. Za mali Ptuj-vsekakor nenavaden uspeh, ki bi moral služiti za vzgled celo našim velikim mestom!

k Razstava Zlatka Zeja v Mariboru. V nedeljo, 19. t. m., ob 10. uri popoldne bo odprta v Beli uniojski dvorani v Mariboru razstava slik meščanskošolskega učitelja Zlatka Zeja.

k Delo proti tuberkulozi. Prva številka V. letnika je revije objavlja več zanimivih razprav in prispevkov naših zdravnikov ter poročil in drugega gradiva, ki je v zvezi z bojem proti tuberkulozi.

k Ferdinand baron Schaller. Kot separatni odtis iz arhiva »Priloge za književnost, jezik, istorijo i folklor« je izdal zagrebški univ. prof. dr. Fr. Flešić razpravo »Ferdinand baron Schaller, pisar nemacke novele o »Lopudski sirotilci« Ptujčanin? Flešić je ugotovil, da so bili baron Schalleri Ptujčanin, da je omenjeni Ferdinand Schaller studiral gimnazij v Mariboru, univerzo pa v Gradcu.

k Beneško gledališče v Ljubljani. V tork je gostovala v Ljubljani italijanska gledališka skupina iz Benetk z Goldoni-jevo komedijo »Zdrava na vasio«.

k Devetnajsta knjiga črnogorskih anekdot. Mitčun M. Pavičević je te dni v Zagrebu objavil 19. snopčje dela »Črnogorci u pričama i anegdotama«, za kar mu je l. 1935. bivši minister Ljotić osterbel predgovor. Kakor pri prejšnjih zbirkah, pogrešamo kazala.

k Nov nemški oratorij. V draždanski stolnici je prestal te dni prvi krst veliki novi oratorij komponista Kurta Thomasa »Setev in žetev«. Napisan je po vzorcu Haydnovih »Letnih časov«. Dosegel je velik uspeh.

Gospodarstvo

Industrijska podjetja v naši državi

LANSKOLETNA VREDNOST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE ZNAŠA SKORAJ 15 MILIJARD DINARJEV

Iz najnovejših podatkov o razvoju industrije v naši državi je razvidno, da je bilo koncem leta 1938 v naši državi 2976 industrijskih podjetij. Skupna vrednost proizvodnje vseh jugoslovanskih industrijskih podjetij se za leto 1938 cení na 14 milijard 517.500.000 din. Na prvem

mestu se nahaja tako zvana živilska industrija, čije proizvodnje se cení na 4.21 milijarde din, sledi lesna industrija s 396 podjetij in vrednostjo proizvodnje 1.69 milijarde din, nato tekstilna industrija s 306 podjetij in 2.23 milijarde vredno proizvodnjo.

Drž. vrednostni papirji in poslovne rezerve

Te dni je bil objavljen popis drž. vrednostnih papirjev, ki se morejo uporabiti za vlaganje in ustrvarjanje poslovnih rezerv in rezervnih fondov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih in združenih ustanovah kot to predpisuje uredba o poslovnih rezervah in tozadevnih pravilih od 24. dec. 1938. Iz tega popisa je razvidno, da se lahko v ta namen uporabi 4%

agrarnih obvl. iz 1921. leta, 7% inv. pos. iz leta 1921., 24% drž. renta vojne škode, 6% begl. obveznice in 4% agrarni iz leta 1934. Poleg teh se more še uporabiti 4% renta iz leta 1895., 5% monopolno posojilo iz leta 1902., 4.5% renta od 1906., 4.5% renta od 1909., 5% posojilo od 1913., 8% Blair od 1922., 7% Blair od 1922., 7% stab. pos. iz leta 1931. in 7% obveznice DHB (Seligmann) iz leta 1927.

Zaščita denarnih zavodov

Ministrski svet je izdal uredbu o izpremembi uredb o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov z dne 23. nov. 1934. Po tej uredbi morajo denarni zavodi sestaviti razpored za izplačila upnikom, tako da v prvi vrsti izplačajo vloge do 20.000 din, v kolikor gre zlasti za izseljenke vloze. Določila za razpored za upnike do 10.000 din ostanejo torej še v veljavi. V čl. 20 pa se doda uredbi še dodatki, da se morajo prvenstvo izplačevati vloze, ki izvirajo iz izseljenstva.

Nov hmeljarski zakon

Z novimi finančnim zakonikom je kmetijski minister pooblaščen, da sme izdati uredbu z zakonsko močjo, ki bo uredila v naši državi vsa vprašanja, ki se tičejo saditve, znamkovanja in prodaje hmelja.

Sport

Ali bo LNP podprl predloge ZNP-a?

Na zadnjem običnem zboru JNS-a je bilo sklenjeno, da se bo sklepalo o reorganizaciji nogometnega sporta v državi na izrednem običnem zboru, ki ga bo zveza sklicala do 15. julija, medtem pa po posebnem odboru proučil vprašanje reorganizacije v smislu zagrebškega predloga.

LNP je takrat kot reprezentant slovenskega nogometnega sporta zavzel odločilno stališče, ker bi slovenski sport ne mogel živoreti v materialnih prilikah, ki

bi nastopile v avtonomnem slovenskem nogometu. Tudi Zagrebčanji so uvideli upravičenost tega stališča. Ker bi radi pridobili zase tudi LNP, bo prišlo menda — vsaj v materialnem pogledu — do male izpremembe v njihovem predlogu. V svrhu sporazuma bo na pobudo ljubljanskih sestankov vodilnih funkcionarjev obeh združenj v nedeljo v Ljubljani, kjer bodo pravljali o raznih aktualnih vprašanjih.

14. maja bo določen prvak LNP-a

V vseh treh skupinah bo najkasneje v nedeljo, 26. t. m., jasno, kateri klubi bodo vstopili v podzvezni finale. Doslej je padla o tem odločitev samo v mariborski skupini, iz katere pridejo v poštev CSK, Železnik in Maribor, ker so ostali klubi

odigrali že vse tekme. Bolj nejasna pa se je tabela tekmovanja v celjski in ljubljanski skupini, izmed katerih bo dala prva za finale 2 kluba, druga pa 3. Mesto v finalu je v ljublj. grupi zagotovo zve Bratstvo, za ostali dve mesti bo pa še

borba med Kranjem, Hermesom, Reko in Jadranom. Tudi v celjski skupini imajo izglede še vsi trije vodilni klubi Atletiki, Celje in Amater.

Izločilnih tekmovanj med posameznimi skupinami ne bo, ker so bile na zadnjem običnem zboru LNP-a propozicije izpremenjene tako, da bo finale odigran po 2 pok. sistemu ob sodelovanju 8 klubov. Termin so že določili: četrtinski finale bo 2 in 16. aprila, polfinale 23 in 30. aprila, finale pa 7 in 14. maja. Zrebanje parov bo izvršeno, čim bodo znani vsi sodelujoči klubi.

ISSK Maribor - SK Železnikar

V nedeljo se bosta srečala na Rapidovem igrišču gornja klub, dva stara rivala za prvenstvo v mariborskem nogometu. To bo prva tekma prvenstvenega tekmovanja podzveznega finala. Čeprav vložek, za katerega se bo igralo, ni previsok, ker je obema moštvoma že zagotovljeno sodelovanje v finalu, bo vendar nogometna sezona na to tekmo zopet dosegla svoj višek ter privabila na igrišče rekordno število gledalcev. Ni preveč verjetno, da bo prišlo še do značilnejših izprememb v vrhu prv. tablice, ker so klubi skoro ravno tako nedosegljivi drug drugemu po količniku, kakor so si blizu po ločkah, vendar nogomet je igra, polna presenečenj, zato je treba z njimi tudi v tem slučaju računati. Tekma se bo pričela ob 15.30, v predtekni pa se bosta srečali ob 17. rezervni moštvi. Sodnika bo določil s. o. pri JNS-u.

SK SLAVIJA V CELJU.

Pobirski SK Slavija bo gostoval v nedeljo v Celju proti famoznemu SK Celju. Tekma bo na Glaziji ob 18.15, predigra se bo začela ob 15.

PUNCEC, MITIC IN GDE. FLORIANOVA V SEMIFINALU.

Mednarodni teniški turnir v Bordighi je doigran do semifinale. V četrtfinalu je Puncce premagal Italijana Rada 6:1, 6:4. Puncce je igral v odlični formi. Težje delo je imel Mitic, ki pa je tudi porazil de Stenja 6:2, 6:3. Na ta način sta se oba Jugoslovana plasirala za semifinale. Dočim bo prvi semifinale jugoslovanski, bosta v drugem igrala Nemec Henkel in Čeh Časica. Lep uspeh je dosegla tudi naša igralka gde. Florianova, ki je v četrtinskem finalu

premaga Nemko go. Heine-Müller 7:5, 7:5. Gde. Kovačeva pa je izgubila proti Francozinji Henrotinovi 6:2, 1:6, 10:8. Gde. Florianova se bo v semifinalu srečala s Francozino Henrotinovo.

V igrah v dvojce je par gde. Henrotin-Mitić porazil angleški par Barrington-Roger 6:2, 6:1. Gde. Florian-Puncce pa sta premagala angl. par von Rorer 6:0, 6:3.

S Poverjenostjo SOLNP-a (službeno). Deleženje za nedeljo: Maribor—Železnikar, sr. sod. gg. Nemec in Bizjak, Maribor—Železnikar (rez.) gg. Nemec, Mura—VSK g. Turk, CSK—Bjelovarski GSK g. Nadasdi.

Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu je Kairo je zasedel naš igralec Zarko Dolinar 3. in 4. mesto s Čehom Vano. Svetovni prvak je Bergmann (Vel. Britanija), na drugem mestu pa je Ehrlich (Poljska). V finalu dam je Čehinja Depretisova premagala Nemko Pritzi.

Na teritoriji ZNP se število klubov, ki gojijo nogomet, stalno veča. Dočim jih je bilo v asu zadnjega običnega zbora JNS-a na 93, je to število do danes naraslo na 109.

Naš boksarski prvak Tikan Pavlovič, ki je dosegel v zadnjem času več uspehov v Franciji, je bil v zadnjem srečanju poražen od Tarasa po točkah.

Evropski prvak v metanju krogle Estone Kreek je zasedel v Berlinu v mednarodnem tekmovalju na pokrim stadionu drugo mesto (15.70 m) za mladim nemskim policistom Trippeljem (16.05 m).

Sveška—Nemčija 4:1. Nepričakovano gladko je premagala Sveška zastopke Nemčije v namiznem tenisu v Stockholmu. **S V Frankfurtu ob Meni** je Nemec W. Neusel po točkah visoko premagal Al Delaneyja (Kanada).

S Grška vlada je dala Grški atletski zvezi na razpolago 300.000 drahem za organizacijo X. balkanskih iger.

S Prvenstvo Belgije v nogometu je tudi letos zagotovljeno Braineveemu klubu Boersholu, čeprav prvenstvo še ni zaključeno, ker ga ne more več prehiteti noben drugi klub.

S Eriksön pred Birgerjem Rudolm. Sven Selanger-Eriksson, znamenovalec iz Holmenkollena, se je v Sundsvadu ponovno plasiral pred B. Rudolm. Pred 10.000 gledalci je izboljšal rekord skakalnice od 59 na 65 m.

Šah

10. kolo je prineslo končno za radevostno šahovsko publiko v Rigi, ki zelo številno prisostvuje turnirju, vendarle tako zaželeno senzacijo. Szabo, ki se je poleg Stahlberga in Flohara trdno zasedel v vodstvu, je doživel nenavaden poraz. Letonec Dreiberg je v zelo dramatičnem napadu prisilil madžarskega mojstra k predaji. Mikenas je porazil Apšenička in se povzpil v vodstvo, kar pomeni za litvanskega prvaka zelo lep uspeh. Partiji Feigin—Solmanis in Stahlberg—Bokš sta končali neodločno. Ostale partije so bile prekinjene.

Stanje po 10. kolu: Stahlberg in Mikenas 7 in pol, Fior 7 (1), Szabo 7, Feigin in Bokš 6, Dreiberg 5 in pol, Bogoljubov 5 (1), Mehligais 4 (1), Koblenc 3 in pol (1), Petrov 4 in pol (1), Apšeniček 4 in pol.

Mednarodni turnir v Parizu

V 2. kolu sta bili doigrani spet samo 2 partiji. Švicarski prvak H. Grob je porazil gde. Silans; Znosko-Borowsky pa je remiziral z Rossolimom. — V 3. kolu je Dušanec Hönlinger premagal gde. Silans.

Solmanis 3, Hasenfuss 2 in pol (1), Ozok 1 in pol (1) in Bezručko 1 (1).

SICILJANKA

(5. kolo v Kemri)

Beli: Szabo Črni: Mikenas

1. e4. c5 2. S13, c6 3. d4. cxd4 4. Srd4, S16 5. Sc3, Lb1 6. e5f, Sef 7. Dg4. Sc3 8. Dg7. T18 9. a3f, Sb5+ 10. ab3. Sc4 11. Lx5f. Db6 12. Lb6. Dxb4+ 13. c3. S15 14. cxb4. Sxg7 15. Lxg7. Tg5 16. Lf6. Sc6 17. Ld3f h6 18. h3, Sxb4 19. Lb7. Tg2 20. Kf1. Tg6 21. Lxg6. Lxg6 22. Thg1. K17 23. Td4. Sd5 24. Tg4, g5 25. Lxg5f, Lxg5 26. Txxh6. Se7 27. Tg7, K15 28. Th7, b6 29. Ke1. a5 30. b4 31. h5. a3 32. h6. S15 33. Th8+. K17 34. h7. a2 35. T18+. Ke7 36. Kd2, Ta2 37. Kc2, Lb7 38. h8d in črni preda.

Rus. Toučević na Italijana Romija, dočim je bila partija Grob—Rossolimo remis.

Stanje po 3. kolu: Grob 2 in pol, Znosko-Borowsky in Rossolimo 1 in pol (1), Zukerman, Matvejev in Toučević 1 (2), dr. Tartakower pol (2), Halberstat, Prins in Romi pol (1) itd.

ELAINE HAMILTON

58

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Zdravnika sta opravila svoje delo in bi rada govorila z vami in z gospodom Keppelom, gospod.« je javil detektiv. Izumitelj je vstal in šel za Reynoldsom iz sobe.

»Inspektor, ali bi smel najprej telefonirati doktorju Tylerju?« je vprašal mladi mož na hodniku. »Pričakoval me je že pred dobro uro. Moral bi zani napravit nekaj potov in mi je rekel, da se mi ni treba vračati pred šestimi ali polsedmimi uro. In zdaj je že skoraj sedem.«

»Dobro, gospod Keppel. Pridite v knjižnico, ko boste opravili. Dr. Tempest bi brzkone rad z vami govoril, se mi zdi.« Reynolds je videl zmucen izraz na Keppelovem obličju. »Poglejte, fant, nikar ne glejte na to stvar, kakor da jo imate na vesti. To je nesmisel!« ga je tolažil.

»Jaz sem izumil to peklenko snovle, je bridko vzklil Keppel.

»Nesmisel! Logično bi bil potem tudi nozar odgovoren, če kdo koga z nožem zakolje. Pogum! In ne bodite bolesto občutljivi.« je svetoval Reynolds. »Poglejte, jaz vem mnogo več, kar bi me

moglo skrbeti, kakor vi! Tu stojim, zrel in izkušen detektiv, navzoč v stanovanju, in umor se je izvršil dobesedno za mojim hrbtom. Zakaj ga nisem preprečil? Pomislite na vse, kar je s tem v zvezi.«

Zdravnika sta pogledala Reynoldsa, ko je vstopil v knjižnico.

»No?« je vprašal.

»Isto, kar je bilo pri Ardeenovi smrti,« je proglasil dr. Tempest. »Napreje! Je zaklical, ko je nekdo potikal na vrata.«

Majhen, utrujen možček je vstopil in gledal začuden.

»Jaz sem doktor Anderson, zdravniški svetovalec gospoda Richarda Selcottova.« se je predstavil. »Gospod Norrington mi je telefoniral.« — Pristopil je in se nagnil nad mrtvega moža. —

»Srčna hiba?« je vprašal.

Dr. Tempest je pojasnil, kaj se je zgodilo ter predstavil uradnega zdravnika in inspektorja. Dr. Anderson si je mel obraz in bil zvočilen.

»To se zgodi, če se zdravnik kako uro zabava,« je dejal in pripovedoval prigo-

do pri bridgu in o ponorečenem telefoniranju. »Stavim, da me je ta revez klical, kakor me je že večkrat, kadar se je slabo počutil. Najbrže je umrl, preden je mogel po telefonu povedati, kdo je.«

Reynolds si je znova ogledal telefon; zdajci je vstopil Keppel.

»Gospod Keppel, vi ste prišli sem z drugimi možmi, ko je gospa Selcottova poklicala na pomoč. Ali ste videli, je li bilo v tistem trenutku sprejemalo na vilicah ali ne?«

»Ni bilo na vilicah,« je mirno odgovoril Keppel. »Norrington ga je dvignil s pisalne mize, kjer je ležalo zraven roke gospoda Selcottova. Obžalujem, da nisem pomislil že prej in na to opozoril.«

»Poskusite mi točno pokazati, kaj je dejal gospod Norrington od trenutka, ko je stopil v sobo,« je rekel Reynolds in položil sprejemalo na mizo.

Keppel je šel k vratom, korakal po sobi, sekundo obstal pri naslanjaču ob pisalni mizi, vzdignil sprejemalo in dejal, kakor da vrti številke.

»Norrington ni prej poiskal številke,« je dodal.

»Jaz sem tudi zdravnik gospoda Norringtona, se je vmešal dr. Anderson. —

»Zato mu ni bilo treba iskati moje številke. Ima zelo dober spomin.«

»To je seveda pojasnjeno,« je rekel razočarano Reynolds.

Zdajci je opazil dva bela maza na mizi. Madeža, ki sta se, ako si jih je človek natančneje ogledal, zdela, da sta kapljici svečnega voska.

OSEMINDVAJSTO POGAVJE.

Fotografija.

»Ali ste priklicali k telefonu gospoda doktorja Tylerja, gospod Keppel?« se je obrnil Reynolds k izumitelju.

»Ne,« je odgovoril Keppel. »Moje klicanje je brez dvoma nekdo sprejel, toda nisem mogel slišati nič drugega kakor to, da je nekdo dvignil slušalo, in potem neko čudno hrčanje. In zato sem samo rekel, da je tu neka motnja, podal sem svoje sporočilo in upam, da se je na drugi strani slišalo.«

»Morda je bila to doktorjeva gluhota gospodinja?« je menil Reynolds. »Ali bi ne odgovorila sama, ako bi doktorja Tylerja ne bilo doma?«

»Proti temu je troje zelo tehničnih razlogov, inspektor,« se je nasmehnil mladi mož. »Prvi je, da je preveč gluha, da bi slišala zvonce. Drugi, da sploh ne sme vstopiti v laboratorij. Tretji, če bi bila to ona, bi ne slišala mene, a gotovo ž njjo, ker ima zelo pronicav glas.«

»Poskusimo še enkrat, odtoč!« je rekel Reynolds in dvignil oprezno telefon s pisalne mize. »Katera številka?« — Jaz bom govoril same!

(Dolje sedi.)

